

Jes Lunde (SF):

I de senere år har det kunnet høres tydeligere og tydeligere i den offentlige debat, hvordan finansmarkederne er indgået i regeringens økonomiske og politiske overvejelser, måske mest tydeligt med den finanslov, der blev vedtaget her i december måned, og som var præget af det lige fra dens fremsættelse.

Vi fik at vide, at den dato, man havde valgt at fremsætte finansloven, blev ændret af hensyn til finansmarkederne, og i sidste ende betød det også noget for, hvilke samarbejdspartnere man valgte, og hvilken finanslov man vedtog. Også dér var finansmarkedets reaktioner helt tydeligt inde i overvejelserne.

Aviserne er jo også præget af, at vi hører bankdirektører og fondsbørshandlere i en uendelighed komme med deres beskeder om, at nu skal der strammes her og nu skal der spares dér for at få et rentefald. Virkeligheden har jo så bare bagefter vist, at de slet ikke har kunnet levere varen. Regeringen har ikke fået noget rentefald for at ændre offentliggørelsestidspunktet for sin finanslov og såmænd heller ikke engang for at lave et sort forlig. Den har ikke engang fået en kvittering på så meget som et kvart kurspoint på et børsmarked, der ellers gynger voldsomt op og ned. Tendensen har faktisk tværtimod været kursfald og rentestigning lige siden finanslovsforliget.

Finansmarkederne er da også efter vores opfattelse et umætteligt og uforudsigeligt uhyre, som det er fuldstændig meningsløst at indrette sin politik efter.

Når finansmarkederne har fået en så markant rolle, skyldes det jo især de meget betydelige liberaliseringer af kapitalbevægelserne op igennem 1980'erne. Dem var SF imod, fordi vi kunne se, at de ville reducere vores nationale selvbestemmelse, og i dag kan vi så se konsekvenserne: Folketinget og regeringen piskes rundt i mænen af internationale spekulanter, der når som helst kan sætte kolossale milliardbeløb ind på et stormløb på kronen. Jo, demokratiet har sandelig betalt en høj pris for 10 år med Schlüter, og derudover har vi faktisk i dag en højere realrente end længe.

Derfor var det også helt uforståeligt, at økonomiministeren holdt en så monetaristisk tale – en tale inspireret af økonomer som Milton Friedman – hvor markedet blev lovprist ud over alle grænser, og hvor man slet ikke så nogen som helst grund til politisk regulering.

Man kunne nærmest spørge sig selv, hvorfor

man skal have et demokrati, hvorfor man skal have et Folketing i sådan et system, hvor markedet fungerer ideelt i enhver henseende; vi behøver jo slet ikke blande os. Jeg troede, erkendelsen var en lidt anden i næsten alle politiske partier herinde, men jeg kan høre, at tingene er gået baglæns i de senere år.

Befolkningen betaler jo en meget høj pris for den måde, vi har valgt at indrette vores samfund på, og egentlig er det jo et mærkeligt samfund, hvor folks levevilkår i mange situationer påvirkes meget mere af børsspekulanter end af noget som helst andet.

Når der handles hus, er det f.eks. normalt, at man sidder i en benhård forhandling over for hinanden og forhandler helt ned til sidste femhundredekroneseddel og helt ned til, hvilke gardiner der følger med huset. Og når man så bagefter har fået skrevet sin slutseddel og skal vente nogle måneder på at få huset finansieret, må man opleve, at der kan være virkninger på børsmarkedet, som koster i titusindvis af kroner, ja, nogle gange 100.000 kr. for den enkelte køber, som ellers har siddet og sloges om femhundredekronesedlerne med sin modpart. Det er jo dybest set vanvittigt.

Man kan så trække på skuldrene og sige, at »sådan er kapitalismen«, men jeg vil i hvert fald gerne for SF's vedkommende tilføje, at »vi syn's f . . . , det er synd«.

Efter SF's opfattelse burde Danmark arbejde for at genvinde kontrollen med kapitalbevægelserne. Men spillereglerne i EU er jo desværre så snedigt udformet på det her område, at det kræver enstemmig godkendelse fra alle andre lande, hvis et land igen vil stramme sin kontrol. Her kan vi i sandhed tale om, at man har lavet nogle regler, som sætter demokratiet ud af kraft. Men sådan blev reglerne jo fastlagt i det indre marked, som befolkningen imod SF's ønske tiltrådte ved pakkeafstemningen i 1986, og derfor er det i dag ganske svært at komme ud af miseren.

SF mener, at Folketinget og regeringen har en forpligtelse til aktivt at beskytte demokratiet og til at forfølge enhver tænkelig mulighed for at mindske kapitalmarkedernes betydning. Til det hører naturligvis at føre en ansvarlig økonomisk politik, hvor man har styr på betalingsbalancen og underskuddet på statsfinanserne. Men det er jo også nødvendigt af helt andre grunde, nemlig for ikke at påføre kommende generationer en urimelig byrde på grund af vores eget overforbrug.